

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

Макъ

1923-рэ ильесим
гээтхапэм
кыщегэжьаау кыыдэкы

№ 146 (21400)

2017-рэ ильэс

БЭРЭСКЭЖЬЙИ
ШЫШХҮЭГҮМ и 16

кыыхэтутыгъехэр ыки
нэмыйк қыбархэр
тисайт ижүүлээтийн
WWW.ADYGOICE.RU

Адыгэ Республикаам и Правительствэ игъээст

115

Лъэмиджым игъэцэкэжын аухыгъах поми хъущт

Адыгейм и Лышхъэ ишшьэрьлхэр пээльэ
гъэнэфагъэкэ зыгъэцэкээр Кумпыл Мурат
къалэу Мыекуапэ иурамэу Шэуджэнэм ыцэкэ
шытын тель лъэмиджым игъэцэкэжын
зэрэкорэр зэригъэльэгъугь.

Псэуальэм епхыгъе ювшэн шхъяаэхэр аухыгъахэх, бетон
кэгъэконохэр зыпкь рагъэуцожыгъэх, асфальтыр зэблажуу
гъогубгуухэри зэрищыклагъэм тетээ зэтгэгээпсихыгъэх. Джы подрядчыр зыуж
ихъагъэр лъэмиджым екүурэ гъогухэм ягъэцэкэжын ары. Аш нэужым транспортым па
лъэмиджым кызызэуухыгъашт.

Республикэм ишаа къалэу Мыекуапэ имэрэу Александр Наролинимэ поддрднэ организацием идиректорэрэ Хабахъу Аскэррэ анаа тырагъэдэзгээ
тогогум игъэцэкэжын дэгъоу

ыки ишлэхэм ухыгъе хун зэрэфаем. Шыгуу къэтэгэхкыжы: ильесэу икыгъэм гъатхэм республикэм ишаа шэхэхэм ишшьэрхэм пхъашшэу къафагъэптигъэгъэ
гъэцэкэжын ювшэнхэр 2017-рэ ильесим йоныгъом аухынхэу.

Адыгейм и Лышхъэ ишшьэрьлхэр пээльэ гъэнэфагъэкэ зыгъэцэкээр Кумпыл Мурат лъэмиджым изытет зызэрэгъэлэхуу нэужым зэлукэ заулэ зэхищгъаяг, аш пшъэрьлэ къафышигъаяг игъом гъэцэкэжынхэр зэраухыгъахэм имызакъоу, дэгъоу ювшэнхэр агъэцэкэнхэу.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Непэрэ улпэлхуным ильхан Кумпыл Мурат муниципалитетынрэ министерствэмрэ шхъэрьлэ гъэнэфагъэхэр къафышигъаяг ишшэхэм ишшьэрхэрэг къалэхэм ишшэхэм ишшьэрхэрэг къалонхэу сяжэ. Нэмийк къалэхэм яопыт зыщыжыгъуэгъуаз, гъэцэкэжын ювшэнхэр зэшээхыгъэхэм зэрищыклагъэм тетэу шуадэлаж, цыфхэр анахыбэу зыщызэххэхэрэ чыплэ

зитегъэчыхъэгъэн фаехэр къэжкугъеннафэх. Аш нэмийкэу машинэхэр зыдагъэуцүүтхэ чыплэхэм япхыгъе юфыгъохэм язэшхуунки къалэхэм ишшэхэм ишшьэрхэрэг къалонхэу сяжэ. Нэмийк къалэхэм яопыт зыщыжыгъуэгъуаз, гъэцэкэжын ювшэнхэр зэшээхыгъэхэм зэрищыклагъэм тетэу шуадэлаж, цыфхэр анахыбэу зыщызэххэхэрэ чыплэхэм машинэ гъэуцуплэхэр яланхэ фае», — къыуагъ Кумпыл Мурат.

Аш даклоу республикэм икъэлэ шхъяаэ ишагуухэм язэтгээпсихын нэсыгъэх. Программэу «Джырэ къалэм игъэпсэн» зыфиорэм диштэу мы ильесим Мыекуапэ ишагу 19 зэтгэгээпсихыгъашт.

Адыгэ Республикаам и Лышхъэ ипресс-къулыкъу

Адыгейм и Лышхъэ ишшьэрьлхэр пээльэ гъэнэфагъэкэ зыгъэцакээрэм цыфхэр ригъэблэгъаягъэх

Адыгейм и Лышхъэ ишшьэрьлхэр пээльэ гъэнэфагъэкэ зыгъэцакээрэ Кумпыл Мурат цыфхэр зыгъэгумэкирэ юфыгъохэм япхыгъэу ригъэблэгъаягъэх. Тууцжэ, Тэхүтэмийкье, Мыекуопэ, Джэджэ районхэм ыки къалэу Мыекуапэ ашыгъэхэрэм зыгъэгумэкирэ юфыгъохэмкээхэрэ республикэм ишаа зыкъыфа-гъэзагь.

Нахыэрэмкээхэр ахэр сабыибэ зэрыс ыки гъот макэ зиэ унагъохэм ашыгъах, щынэгъэхэм чыпилэ зэжкуу ригъэуцуагъаяхэу къэралыгъо юпилэгъу зищыклагъэхэр ахэтих. Чыгуу тахъ къафыхагъаяхын, мылькуу юпилэгъу къаратынх, зыгъэгумэу унэхэм язитет нахыштуу къафашынх, зэхтэконохэм нэсыгъэхунэхэм ачлаацыхынх ыки нэмийкхэм лъеуухэр япхыгъэх.

Цыфхэр къеоллагъаяхэм яофишыгъом ашыгъаяхэр аш пшъэрхэгъу зэшээхыгъаяг ишшэхэм ишшьэрхэрэг къалонхэу сяжэ. Нэмийк къалэхэм яопыт зыщыжыгъуэгъуаз, гъэцэкэжын ювшэнхэр зэшээхыгъэхэм зэрищыклагъэм тетэу шуадэлаж, цыфхэр анахыбэу зыщызэххэхэрэ чыплэхэм машинэ гъэуцуплэхэр яланхэ фае», — къыуагъ Кумпыл Мурат.

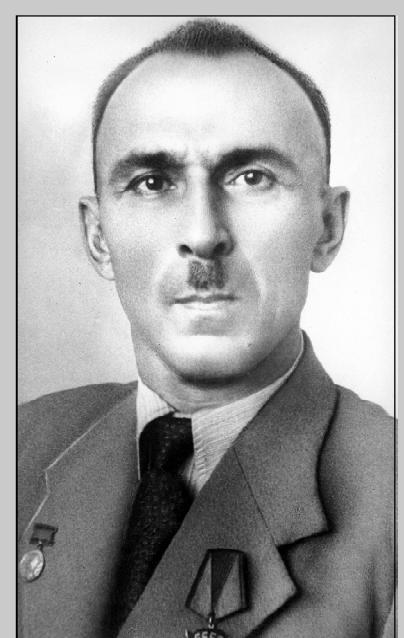
Адыгэ Республикаам и Лышхъэ ипресс-къулыкъу

Кірэшэ Тембот кызыыхъуээр ильэси 115-рэ хъугъэ

Непи Кытхэт

Хабээ зэрэхууцээ, Адыгэ республикищм зэхэт номерэу дгээхъазырхэрэл лъэлкынымкээ мэхьянешхо зиэ хуугъэшлагъаях, аш ицыиф цэрийхэм афэгэхыгъаяхэу тэгээпсих. Непэрэ зэхэт номерыр фэдээшьшашаа адыгэ лъэлкыным ицыиф гъэшшуагъу, зыцээ пытэу титарихъ хэхэгъээ, адыгэ прозэм лъапсэ фээзшыгъээ, адыгэ лъэлкын гээзэтийр зэхээзийгъэ Кірэшэ Тембот.

СССР-м и Къэралыгъо премие илауреатэу, Лениним, Октябрьскэ революцием, Лэжээко Быракъ Плыжыям яорденхэр, нэмийк тын лъаплэхэр кызыыфагъэшшашаа гъогуу, итворчествэ лэлж пчагъаяхэм щысэтехыгъэ афэххуу ыки афэхьшашт. Аш ыцээ дгээлэлпээзэ, шхъяаэлаа фэтшыизэ непи игугуу тэши.

Мыекъопэ районым къыщычIатIыкыгъэ пкъыгъохэр Лъэпкъ музеим ратыжъыщых

Республикэм и Мыекъопэ район, къуаджэу Мэфэхъаблэ илэгъо-блэгъухэм адэж, тхъамэфитлум ехъугъэу юф щешлэ ОOO-у «Артефакт» зыфиорэм иархеолог купэу Ростов-на-Дону къикыгъэм. Улъэкун юфшэнхэм нэбгырэ 300 фэдиз ахэлажьэ.

Археологым и Мафэ шлэнгэлэжхэм къафэгушонеу къекуагъ Адыгейим и Лышъхъэ ишшэрильхэр пэлтэ гъенэфагъекъэ зыгъэцкээр Къумпыл Мурат. Республикаим ишащ къафэлэуагъ шуагъэ хэлъеу юф ашэнэу, цыфльэпкъым ихэхоныгъекъэ мэхэнэ гъенэфагъэ зиэ лъэнкъуакъехэр агъаунэфынхэу.

Сялъэу Адыгейим ишлэнгэлэжхэр мы чыплем къыщашыщтыгъехэм, гүччим ыки мыйжю лъялэхэм ахэшыкыгъэ пкъыгъохэр ежь лъэпкъеу щыпсэущтыгъем ехъигъэ хабзэу щылачъехэм атетэу агъэфедещтигъехэм. Шлэнгэлэжхэм къизэриуагъемкэ, цыфхэр мы чыплем зыщыпсэущтыгъехэм уахътэмкэ зэфхэсисыж гъенэфагъехэр къэдготыгъехэмкэ тшынхэ тлэекыщт: ар тиэрэ ылэлкэ я 5 — 4-рэ лэшэгъухэр ары. Джащ фэдэу пкъыгъохэмкэ къэлэпон пльэкыщт чыпилэрысхэр зыпълыгъехэр: чыгулжыныр, бывымхуныр, лепэшцысэхэм яшын.

Анахъэу археологхэм гуга-пэхэр зэралхыхэрэд мыйжжэу щыт Iуашхъэр ары. Зэрэнгүхэхэрэмкэ, аш ыныжь псе-уплэ шхъадэкы. Специалистхэм квадрат метрэ мин 35-рэ фэдиз ауплэкун мурад яи. Къагъотыхэрэд зэкэ республикэм и Лъэпкъ музеим ратыжъыщых.

Адыгэ Республикаим и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу
Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

«Неп чыгоу псеольшыныр иофхэр зыщиредгээлкокыщхэм изытэт зэрэтуулэлкүрэм мэхянэшко илэу щыт. Тикултури, титарихы тэгээлэлэх, арышь, хэхъоныгъэм игюгукээ тилдлийкүрээ, тиблэкыгъэ зыщыдгэгъупш хууштэп. Ведомствэ пстэуми япащхэм

зэхашэнхэу», — къыуагъ Къумпыл Мурат.

Археолог-специалистэу Марат Бакушевым республикэм ишащ нэйасэ афишыгъ мыоти псе-уплэ щытгъэм апэрэу къыщычахыгъехэм: урмы керамикэм икъутафхэр, етэг тъэжъа-гъэм хэшькыгъэ пкъыгъохэу

АБХАЗЫМ ИГУФАКЮХЭМ Я МАФ

Саугъэт къафызэуахыгъ

Абхазым ишхъафитынгъэ фэзаохээ Адыгейим щыщ къалэху лъыхъужьэу фэхыгъехэм афэгъэхыгъэ саугъэт тыгъуасэ Мыекъуапэ къыщыз-Иуахыгъ.

«Дзэколым ипсынекъечь» зыфиорэ мемориал комплексы Правительствэ икъулыкъем Парламенты иде-

путатхэр, Абхазым, Къэрэшэ-Щэрджэсым, Къэбэртэ-Бэлъкъарым, Адыгейим яобщественнэ движенихэм ялты-

къохэр, шлэнгэлэжхэр, юфшэнным иветеранхэр, ныбжыкъэхэр, Абхазым ишхъафитынгъэ фэзэуагъехэр хэлэжъа.

Адыгэ Республикаим и Примьер-министрэ игуадзэу Сапыч Вячеслав республикэм и Лышъхъэ ишшэрильхэр зытэцкээрэ Къумпыл Муратэ

Гъогоу Мыекъуапэ — Армавир щыщ километри 10-р агъэцкэжъыщт

Адыгейим и Лышъхъэ ишшэрильхэр пэлтэ гъенэфагъекъэ зыгъэцкээрэ Къумпыл Мурат автомобиль гъогоу Р-217 «Кавказ» зыфиорэр зыщацкэжъырэ чыплем щылагъ.

2017 — 2019-рэ илъэхэм тогтум щыщ километри 10-р эхъум зырагъэушомбгүн мурад яи — Армавир ылъэнхъокэ къалэу Мыекъуапэ къекурэ тогтум щыщ. Проектын джащ фэдэу къыдэлтытэ гъогу зэпърыкылэштэрэ зэхэкылтилтурэ ашынэу. Пстэумкы ахэм сомэ миллиарди 4 фэдиз апэхухацт.

АО «Гъогуш-псэольшэш» гъэорышлэлэ N 3-рэ зыфиорэм иподряднэ организацэе ишащу Мэрэтыкъо Шыхъамбый къызэриуагъемкэ, мазэкэ узэккэлбэжъым юфшэнхэр рагъэжъагъэх. А уахътэм къыкыцо гъогум изы Iахъ зырагъэушомбгүн, гъогу зэхэкылтилтурэ япхыгъ юфшэнхэри лъэкуатэх.

«Гъогухэм транспортэу атетир нахыбэ мэхъу зэлпйт, арышь, къыдэшьультиэнэу сышользэу къалэм идэхэлтилэ дэжь зэпърыкылэ шхъаэр щышигъэн зэрэфаэр. Аш нэмыхъокэ къуаджэу Мэфэхъаблэ дэжь Мыекъуапэ къеколохт гъогур шыгъэн фае, Армавир къикырэ гъогумэр «Мыекъуапэ — Tulyaps» зыфиорэр гъогумэр аш зэрихыщтых. Тэ гухэлэу тиэр щынэгъончэу щыт ёт транспорт системэ республикэм щызэхэтэнэр ары», — къыуагъ Адыгэ Республикаим и Лышъхъэ ишшэрильхэр пэлтэ гъенэфагъекъэ зыгъэцкээрэ Къумпыл Мурат.

Республикэм ишащ псеольшыныр и, транспортимкэ, ЖКХ-мкэ ыки гъогу хызметымкэ министрэ Валерий Карташевымрэ Мыекъопэ районым ишащу Алексей Петрусенкэмрэ пшэриль афишыгъ псеольшыныр икъамкэ заказчики, Федеральнэ гъогу агентствэмкэ федеральнэ автомобиль гъогухэм я Гъэорышлэлэренэ зэпхынгъэ адырлэнэу, гъогум игъэцкэжъынкэ юфыгъо постэуми яуплэкун анаэтыраагъетинэу.

«Гъогузеклонымкэ щынэгъончагъ щынэным тиналэ зэрэтдэгъэтэирэм даклоу псеуальзэу тшыщтими ифэшьошэ архитектурэ тэглээ дахэ зэриэштим тидегушилээн фае. Джырэ шалхэхэм гъогукээр адиштэн, гъогум тыральхъэрэри, гъогухэр къызэрагъэнэфыхъэрэри зэрищыкылгээм тетэу щытихэ фае. Чыгу юфыгъохэм язэшхыныкэ гъогушкэм шушишлага яжъуагъэл», — къыуагъ Къумпыл Мурат.

Адыгэ Республикаим и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу
Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъ.

ыцлэхэм зэхахъэм къеколла-гъэхэм къафэгушуагъ. Шышъхъяум и 15-рэ Абхазым игүфакюхэм я Маф. Тарихым инэклюбъохэм В. Салпым гукэ зафигъээжьи, 1992-рэ илъэсм щышхъяу мазэм Адыгейим икъигъэ купхэм лыгъэу зэрхагъэм мэхъэнэ ин ритыгъ.

Грузиим иулашыгъэ дээхэм запацухъхэм, агрархэм ашыщхэу къош республикэм алсэ фээзыгъэхээ Хъодэ Адамэ, Шэуджэн Муратэ, Мыкъо Аслын, Сергей Крынин, Сергей Диколенко, Барцо Рэмзэн, Нэхэе Казбек, Хъабэху Рустем, Хъаткъо Алихъан.

Зэхахъэм Адыгейим щыщ клалхэу фэхыгъэхэм ацэхэр къыщыраагъэх, шхъаашэ афашыгъ, зы такъикье афешыгъуагъэх. Тилыхъужхъэм ацэхэр къетлохэ тшоонгъу. Ахэр: Хъодэ Адам, Шэуджэн Мурат, Мыкъо Аслын, Сергей Крынин, Сергей Диколенко, Барцо Рэмзэн, Нэхэе Казбек, Хъабэху Рустем, Хъаткъо Алихъан.

Саугъэтим игъэпсын чанэу хэлэжагъэхэм, анахъэу Абхазым игүфакюхэм я Союзэу тиэреспубликэ щызэхашагъэм, тафэрэз. Лъыхъужхъыгъэр жынхъурэп. Зыгу къытэмоюхыхъэрэ ашэхэр саугъэтим тетхэгъэх. Къэгъагъэхэр аш къэрэзилхъаагъэхэм, лъыхъужхъэм шхъаашэ афэзьшыгъэхэм зэкошыгъэхэм игъогу зыгъэптиягъэхэр ашыгъуаштхэп.

ЕМТЫЛЪ Нурбай.

Пкъэу пытэу ар Тембот къэтыгъ

хэтыгъеп, цыф къызэрклоу, (Икъеух).

Іепыіегу зыфехъушущт пстэуми ишуагъе аригъекъеу къыхыгъ... Уеклонен, гущыгъупшысэгъу пшын умыльэкъинэу, игъесептэхъде, иушъый гущыгъе къыпфышхъасынэу штыгъеп.

Джа ыпшъекъе зигугъу къыштышыгъе пстэуми къахэкъицъех гурыш-гупшысэхеу непэрэ

шыпкъеу щытыгъ. Ащ имызакъоу, игупсе чыпіхэу земызещиху шу ылтэгурэм альысынымкэ, зеригъельгъунхэмкэ, къащикухьанымкэ пцэжьеесеншири шэкъонири лъешеу іерыфгъуцъ. Ашкэ анах икъесе мазеуи къахи-хыштыгъер еж къызыщыху гурыш-гупшысэхеу непэрэ

— Темботкъ шышхъэу ма-зэр ильесим имээз анах

нэкубъом едгъекуцъехэр.

Къэрэшэ Тембот шэкъоним, пцэжьеесеншири зэралыцъагъя-хъэр бэмэ ашіе, ашкэ иныбджэ-гъухэм альтэгъуцъеми, зэхальхъа-гъеми къэбарыбэ къаотэжы, къатхъы. Узэрэнгуенимкэ, ар ихудожественне гупшысэ, итворческэ юфшлэн епхыгъе

тхъагъохэм ащыщыгъ. Гъуни нэзи зимыіэ, поэ къыппиз-гъекъэрэ, гур зыгъекъэжыре ткъэззыуцъухъэрэ дунэе дахэр фэмиплъекъеу, щыгушукъе-ипсауынгъе игъептэнки, итв-орческэ юфки ар ыгъефед-штыгъ. Ащ имызакъоу, гъэм-мэфэ мэзийцим а дунэе гъеш-шъоним, дунэе хырахьишэм

уахътер щигъекъонир ишэнгъ. Зыгъепсэфыпіе, зээзепіе зетегъепсихъэгъе чыжъе горэм къоним ылтэу ар къыхыщыху. Ежк инэосэ, зэсэгъе чыпіхэ-р къыплыхъэхъеу, лъакъокъе ате-уцуо, іекъе анэсими лъешеу ыгъатхъэштыгъ. Псыхъохеу Лабэ, Фарзэ, Шхъэгугаш-зыдэшыіе чыпіхэ-р нах ик-плагъ. Ахэм чәш-зымэфэ псау-хэр ащырихъщыгъ. Къин ылтэгъуцъеми, пшыгъеми ыгукъ разэу, тхъагъеу къылгъэзэжы-штыгъ. Нахыбэрэмкэ Мые-куале къидыдес иныбджэ-гъухъеу тхэн юфхэмкэ нах къе-уалэштыгъеу Пэрэнкъо Мурат, Кэстэнэ Дмитрий, Пэт-тиюшэ Мурат, нэмыкъхэми Тембот а юфхэр зери-класэр ашэти, гъэмэфэ мазэхэм апэрэ шүхъафтынэу пцэжье-шъонир къылгъохъщыгъ. Ау аши бэрэ чыпіе исэу къызыщыгъ. Кэстанэм сэмэркъ-ум хэтэу къылтэжыщтыгъ: «Щыс тшошызэ, Тембот мэ-зым хахьти, бзэхъщыгъ, етлани темвжэхъа-ху нэмыкъ лъянкъокъ къыхэкъижыщыгъ». Шэкъон, пцэжьеесен-ужым къэлжыгъеу, кло иоф-ышэуунэм исын зыщытлоним, ошэдэмэшы-шыу ятлонэрэ пчэд-жыкъим «ишиуане» зэттирилхъагъеу, иальмэкъ зэгъефагъеу къе-жэштыгъ. Анахъеу фэмийхъщыгъ, зэмийзэштыгъэр кощхъэблэ Лаб. Ыкъош благъеу ащ дэ-

лъепкъым ихъарзынэц, игушхъе-лэжыгъи, ыбзи, ифольклори зэрэбайм щигъэгъозагъэх. Ашкэ лъепкъым щытхъушхо къифи-хыгъ, ежк игу-шыкъеу юфкъе аригъ-шыгъ.

Ар къаушыхъаты С. Дангуловым игуцъицъем: «Адыгэхэм байнгъешху яэр абз. А бэр Къэрэшэм дэгъу дэдэу ешіе. Тембот фольклорыр зэришэрэм фэдэу зымы ышіэрэп. Ащ иро-зэ къэзигъебаирэр а фоль-клорыр фэкъулаеу щегъефед-шъ, народын ишу-шыги исэмэркъеу куоу хельхъеш ары. Джары Къэрэшэм ытхъхэрэр цыфхэм агу зыкъирихъхэрэр». Къэрэшэ Тембот зэдзэкъын юфими пы-лыгъ, «Интернационалы» ады-габзэкъе зэридэкъи гээзетэу

«Адыгэ макъэм» иапэрэ номер 1923-рэ ильесим къыригъэ-хъэгъагъ. Адыгэ пшысэхэм, та-урихъэм, тхыдэхэм, ордэдэхъэм яугъоини, ятхыни, якъыд-гъекъын иахъышо ахильхъагъ. Усаклоу Хъаткъо Ахъмэд игу-сэу адыгэ литературамкэ апэрэ учебникхэр зедатхъигъэх.

Художественне тхыльхъеу Тембот илэхэр зэкэ урысыбээ-къе зэридэкъихи къидигъекъи-гъэх. Романэу «Насыпым ильогу» зыфиорэр урысыбээкъе, украинаизбээкъе, литовскабээкъе, латышыбээкъе, чеххэм, китай-цэхэм, нэмыкъ лъепкъыбээ-хэмкъи къыдацъекъигъ. Джаущтэу лъепкъым идунае тетыкъе, ишы-къэпсэуки зыфэдэр, игу-гуп-шысэхэр, изэхэшыкъи зынэсэхэр, ишэн-зэхэтикъе хабээ-хэр къизотыкъирэ тхыгъэхэр нэмыкъ лъепкъым анигъесыгъ.

Адыгэ литературам юфшэгъ-шху хильхъагъэхэм апае Ленинским иорден, Октябрьскэ революцием иорден, Лэжъекло

Быракъ Пльыжым иорден, ме-дальхэр, нэмыкъ тын лъапіхэ-р къыфагъэшьошагъэх. 1934-рэ ильесим къышгъэжъагъеу ишы-зэнгъгъеу ехуифа нэс адыгэ тхакъохм я Союз хэтыгъ. Адыгэ литературам зэрэшы-лажъэрэм дыкъыгъо апэрэ адыгэ гээзетэу «Адыгэ макъ» зыфи-орэм изэхэшэн, икъыдэгъекъын ишыпкъеу юф дишлагъ, ылжы-къе ащ иредакторэу щытыгъ. А лъэхъаным гъэзетым икъыд-гъекъын псынкъагъеу, юфу еп-шыллэн, зэшопхын фэягъэр мекъагъе.

Ащ фэгъэхъыгъеу Къэрэшэ Тембот игуцъицъихъэрэхъагъеу «Тхылтибээр народым испаль» зыфиорэм къыдэхъэгъе иста-тия мырэущтэу къыштхъыгъы: «...Гъэзетыр тхъамафэм зэ-къыдэкъыщтыгъ, экземпляр-чыгъагъеу 500 зэрэхъущтыгъэр. А лъэхъаным адыгэбэзэ шрифт тиагъагъе, іекъе тхыгъеу мыжъом тырагъалкъети, литографие шы-кълэм тетэу хаутыщтыгъ. Гъэ-зетыр зыти, къэзитхъыкъы, литографилем зыхъи, къызы-дэкъигъе уж районхэм языгъ-хи — птэумкъи штатн юфы-шыу ялагъэр зы нэбгырэ закъу. Арыгъе апэрэ адыгэ гъэзетым икъежъакъе зэрэштыгъэр...».

1934-рэ ильесим адыгэ тхакъохм я Союз зэхашагъе, ащ итхаматэ Къэрэшэ Тем-бот хадзыгъ, Хъаткъо Ахъмэд ащ игуадзэу, Цэй Ибрахым пшыдэкъыжъеу зыхъыре секретарэу агъэнфагъэх. Джаштэу адыгэ лъэпкъым фэлэжъэнхэ зыльэкъыт тхэкло ныбжыкъэхэр зыщагъэсэнхэ, альэ пытэу тэ-уционхэ зыщалэкъыт Союзыр щыгъ хуугъэ.

Тхыльхъам анах пшырэиль

инэу илээ ащыщыр — щы-зэнгъгъеу зытэгэхъогъэнэ ары: илъягъеу мыгъэдэхагъеу э зэкэри дэй закъу щымытэу. Ильесим юф зыдышлагъеу, хэхъоныгъе инхэр фишижъы-гъэхэу адыгабзэкъе «Щамбул»,

ахэм зыкъе сащыщыгъ. Къы-зысэгъэзэжым унэу сызыч-и-сызъэм бомби къытырадзагъэу, сикабинети нэмыцхэр исыгъэ-хэу, сиархиви къодыгъэу сыкы-иука-жыгъыгъ. Мыш дэжъым парти-ем ихэу комитет иапэрэ сек-ретарыщтыгъэу Къэдэ Хъали-дэ лъэшэу ишогъэшко къыси-гъэкъигъ. Нэужмы сичып-ле къинхэм яхкылпэренеу ар къысфеу-сэштыгъе.

Тембот ашкэ пэшэныгъе іэнатэр зынгъ хэку іашхъе-тэхэм инэу афэрэзагъ. Ишы-къэгъе дэдэм лыкъамыяхъэми, зыфэнкъо горэхэмкэ, анахъеу итхылхъэр игъом къыдэкъын-хэмкэ къылтыгъэштыгъ. Къэ-ралыгъо наградэ инэу, щытхуцэ лъапіеу илагъэри маклэп. Съезд зэфшэхъафхэм яделегатэу, Со-ветхэм ядепутатэу хадзыгъигъе.

Ыныбжъ чыпіе гъэнэфагъэ зышиуцорэ ильесхэм Тембот мэфкэл дахэхэр фашыщтыгъ. Ежк Зузи зэрэунагыу агу къи-нэжыгъе бэ. Ащ фэдэ зыхъу-къе Тембот шүхъафтын лъапіх-хэм, щытхуцэ инхэм ягу-хытэу ышыщтыгъ. Анахъ зы-щыгушукъыщтыгъэр гущыгъ фабэу фалохэрэр, ахэр къэзигъэ-къэрэкъэхъирэ къэгъэгэе іарам-хэр арых. Пстэуми анахъ иго-пагъэр итхыгъэхэм цыфым ыгу-тъялпэшыгъ, зэхишагъеу, ежк игу-тъялпэшыгъ, ельтигъеу шогъеш-эгъонэу уасе къафишы зыхъуцэ ары. Тембот иильэс 70-рэм къыщегъэхъагъеу иуби-лэй пстэуми яяхъазырын игу-чэ итхыгъэхэм сащыщыгъэш, Зузе къыуатэхъэрэм анахъ-бэр синэрыльэгъу, къэзгъэ-шынкъэхъын спъэкъыт.

— Ащ фэдэу Тембот иуби-лэй зыхъурем, — къып-педзэжы Зузе игу-къэхъыгъ, — тиунап-чэ зэфэтшынэу хъущтыгъ. Ныбджэгъо, нэуласэу къыльы-

Адыгэ литературэм

бот хадзыгъ, Хъаткъо Ахъмэд ащ игуадзэу, Цэй Ибрахым пшыдэкъыжъеу зыхъыре секретарэу агъэнфагъэх. Джаштэу адыгэ лъэпкъым фэлэжъэнхэ зыльэкъыт тхэкло ныбжыкъэхэр зыщагъэсэнхэ, альэ пытэу тэ-уционхэ зыщалэкъыт Союзыр щыгъ хуугъэ.

Урсызбээкъе «Дорога к счастью» зыфиорэм романыр 1947-рэ ильесим къыдэкъыгъ.

Класс бандэ адыгэ чылэм къыдэтэджа-гъэм щызэпэуцужь-хэрэ зыфхэм яобразэхэр, яшы-и-нэгъе зыфдагъэр куоу, йупкъеу, шыыпкъагъе хэлъэу тхакъом ащ къыщигъэлэгъуагъэх. Мы тхыльхъам па-Къэрэшэ Тем-бот 1948-рэ ильесим къэралыгъо шүхъафтын къыфагъэ-шьошагъ.

Адыгэ лъэпкъым итарихъ, ащ къыкъу-гъе гъогу хыльхъэр зы-фэдагъэм бэшлагъеу Къэрэшэ Тем-бот ыгъэгумэкъыщтыгъ, ащ ехыллагъеу новеллэхэр зы-

Итворчествэ осэшхо фаши

«Непэрэ тилитературэ игъэхъягъэхэм татегуши ё зыхыкъе, историческэ экспурсым иягъе къекощтэл: 1932-рэ ильэсийм адигэ литературам апэрэу (адигэ литературам имызакъо, Темир Кавказым инарод постэумэ ялтиратурыки ары) жанреу романыр Клерэшэ Тембот къыхигъахы, джы «Насыпым игъогу» зэкэми зэлъашэрэр щылэхъугъэ».

А. ШХЭЛАХХУ.

«Клерэшэ Тембот пъешэ гьоушхо къыкъулагъеми, джыри ыкъуачи из, пытэ, италант псынэкъечь мыухыж. Ар зэрэписатель иним изакъоп, общественэ юфышшаху, культурэм ехылэгъе юфыгъуакъечэм ишыпкъе ахэлажьэ. Тембот КПСС-м и Адыгэ хэку комитетийн ичен, хэку Советын идеутат. Общественэ юфынхэм илах ахишыхъаныр иныбжыкъечгум къыщегъэжьагъэу шэнэ зэрэфхэвугъагъем тет джы къызэнсэгъэм».

ЛЪЭУСТЭН Юсыф.

«Клерэшэ Тембот итворчествэ анах мэхъанешхо щизиэр цыфыгъэр ары. Ар ахэолъяго зэкэ иновеллэхэм. Жанрэ цыкъухэр аш адигэ прозэм пытэу къыхигъецаугъэх. Т. Клерашэм итворчествэ зэкэ анах гъэшгэйонеу илэхэр новеллэхэр арынки мэхъу. Ильэс къиним адигэхэм гъою оо къакъулер революционэ лъэхъаным ехыгъеу а жанрэ цыкъухэмкэ писателым къыгъэлэхъон ылъэкигъэ».

К. ЩАШЭ.

«Клерэшэ Тембот цыф гъэшгэйон дэд. Народым ыкъо шыпкъ, аш игупши сэхэри

имурадхэри зыфэлажьэхэрэр и Родин ары. Ныбджэгъу бэдээ зэрийм къеушыхыты ар цыфхэм зэрящыкагъэр, лъэшэу зэрагъэлэпээрэр».

А. КЫШЬЭКЬУ. 1972-рэ ильэс.

«Гущыиэм фэлэлэасэр машор зыгыгъым фэдэ хъазыр. Аш итворчествэ мэшшошыгъе шыпкъ: зэчир нахь ин къэс, зыгыгъым инэфыпс нахь чыжэу едзы. Сыд фэдэрэ жыбыгъи, оси, уай а мэшшобзый лъэшыр агъэлкосэн альэкъицтэл».

КЫШЬЭКЬО Алим.

«Адыгэмэ «гур мыплээмэ, нэр пъэрэп» ало. Клерэшэ Тембот ыни, ыгуи чанеу мапльэх, итхэкло гъундэжэ ини цыкъуи зэкэ къыредзэх. Аш ишуагъекъе шылэнгъэр къезыгъэхэрэлкэнэу игъоу анах ылъытэхэрэр ыпсыхъанх ельэки».

ЖЭНЭ К.

Клерэшэ Темботрэ абхаз тхакло Баграт Шинкубэрэ азыфагу ныбджэгъуныгъэшхо ильгъ, зэфатхэштыгъэх. «Хъарамыгъэнчэу къыбдэхувгъэм пае сыфэгушо. Романыкъеу птыхгъэм образэу хэтхэм тхыльеджэхэр амьгэгүмэкъинхэ альэкъирэп, ахэр агу къинэжьытых, аужыпкъем, зэрэшшошырэмкэ, арын фое анах мэхъанэ зиэри. Тапэки творческэ гъэхъагъэхэр пшынхъеу, насыпир къюбэкъынэу, псаунгъе уиэнэу ыкъи гушуагъо нэмэйк ишылэнгъе къыхэмфенеу сифай».

Пшым фэдэу шу уильэгъоу Б. ШИНКУБА, щылэ маз, 1978-рэ ильэс.

«Адыгэ лъэпкъым итхэклохуу Клерэшэ Тембот синэоса къодыягъеп, полиграфобединением сиритащэ зэхъум, загъорэ садэж къычахъэштыгъ, Хүнэго Чатиберэ сэрырэ тызэгъусэу мазэм зээто иунэтихъэштыгъ. Фэдэ умыгъотнэу Тембот хъакъэмэ апэгушуатштыгъ. Ар сэ сшхъэклэ пчагъэрэ сүшэштыгъ. Уигъэукийтэжъеу, дахэу къыбдекъоштыгъ.

Пачыхъэм пэбъохими хъунэу ынэ пшхъанапэ Зүзэ къышытгъ, ыупщэрихъырээр зэкэ уемышхэкъеу ыншүтгъ. Таидыгэ проэз лъапсэ фэзышыгъе тхэклохуу ынаале къызэрэттэтир, тызэрихъакъирэп, къызэрэтфэчэфыр зыфэгъэдэштыр сымышэу сибу къигушуукиштыгъ. Тембот дэжэ сишиагъеу сиунэ сиэкъолэжыкъе, итхыльхэр къасшэти, икэрикъеу «Шыу закъоми», «Шапсыгъе пшыашъэми», нэмэйкхэми сарыкълохъытгъ, итхыгъэмэ атхэгъэ спектаклэхэр сиенэу къыкъэзгъеуожьытгъэх.

Тембот фэдэ тхэклохор дунаим ехыжыкъе пытгъупшэнэу щытэп, аш фэгъэхъыгъе шэлжыр, тыгухэр ины ышэе, тышээфэе тильтэш.

БЭДЖЭНЭ Мурат.

Клерэшэ Тембот. Мы гущыиитлур ным ышьо тыхэльзыи зэхэхтын фое, сыда пюмэ тыкъээзильфыгъэхэм Тембот иакъыл, идуунэлэгъукэ зэхашшээ, япашэ къахыгъ. Тэри

насыпышо зышырэр ытхыгъэмэ тэмэ къызагуакъеэ, тхэнимкэ гухэльэу илэр къызыдэхъукэ ары. Адыгэ цыф лъэпкъыр щээфэ Клерэшэ Тембот ыцэ щыгъупшэштэл. Зигъашэ пцэжъыеешэним езыпхырэ тхаклохэм янахыбэмэ къафэмуюбытырэ пцэжъые ин дээр Клерашэм ыиэ къихыгъ. Эрнест Хемингуэй и «Лыжыимрэ хымрэ» Нобель ипремие къылэжыгъэмэ, ти Клерэшэ Тембот, пюпэн хъумэ, адыгэхэмкэ гъешэрэ щысэтехыпэу ти, адыгэбзэ литературабзэу ытэфедаагъэм изакъоми, ытхыгъэмэ мэхъанэу аклонильям джыри уанэмсыгозэ. Пцэжъые иныр къэзүубытгъе лыжыри насыпышу, тхыкъупшхэ нахь нэпкъым къынумыгъэсэгъэм. Зэкэри щыгъозагъеба аш фэлэкъыгъэм, къыдэхъугъэм. Чэц-зымэфэ пчагъэрэ

хым тетэу ар пцэжъырэ іекъэмкыкъыжынэм зэрэфбэнагъэр, тыгъэм ыжъагъеу, ыупэ гъупагъеу, куачэ ымыгъотижьеу — а зэкэри тхакло зыдэлэжъэрэ произведением къинэу тырильягъорэр, гупши сээблэштыгъеу ышыхъэрэ, ичэш мычыиехэр, ытхырэм купкъеу хилхъэрэр; мыш дэжъым Клерэшэ Тембот и «Шыу закъу» пцэжъые ин дээрэу хым къылэхъирэр. Аш къебэных нэмэйк пцэжъыеш мыцакохэр, шуашхыжыныр яхыисалеу, гүэнчъеу, гүзэлэнэкъеу тхакло ипэгагь — а пцэжъые дыдхэу къенэкъокъухэрэр, лъэбэкъукъеэхэр езымыгъэдэхъэрэр. Тхакло пэпчэе ар къышышины ыльэкъыщт, ау ар Клерэшэ Тембот епэсигъэп. Клерашэр тхэклохуу, акъылышу, шхъахынагъэр зыфэдэр ышээрэп, къызэрэхъир, адыгагъэр къебэкъеу и Залэкъо Ерстэм фэдэу онэгум пытэу ис...

Клерэшэ Тембот насыпышуа гъэмэ, тэри, адыгэ лъэпкъым къыхиубытэхэрэмкэ, тинасыпышо дэд аш фэдэ цыф къызэрэтхэкъыгъэмкэ, тильягъо къызэрэгъянэфыгъэмкэ, тигъеу непэ къынэнэсэгъэм къызэрэтфэпсырэмкэ.

ДЭРБЭ Тимур.

Клерэшэ Тембот насыпышуа гъэштээ, ар къэзигъэшшыпкъэжырэ лъапсэри гүүсэ фэпшын фое. Сэ сиэрэгупши сэрэмкэ, тхакло нахь бэрэ хууштыгъэ. Хъульфыгъэмэ яххэшгээ гульйтэгъэнчы, нысэмэ яшхъагуу шэнэ зэгъиджи зээгъэхъир, зиушыгъэрэ зищэлэгъэрэлкэ лыбэ-биныбэ унэгъоххэр зэтээзигъеу щытгъэри аш фэдэ нью дэгүхэр арыгъэ. Хэбээ дахэу цыфым ищылакъе зыгъэлэракъирэп къэзүхумэу зезигъакъоштыгъэри ахэр арыгъэ. Шэнышуа гъэм игоулын цыфмэ арагъэлэгъэштэгъэ, посэлье дахэм илэшүүлии цыфмэ агуалхъэштэгъэ, гүүшээ дысым иулагын къешэлгыгъэхэр шаухумэштэгъэх.

Лыимэ акоогуу зыкъыкуу мыгъэштэ, аш фэдэ бзылъфыгъэ дэгүхэм яшы, яцыфыгъэ зэхэшшыкы чылэ юфхэми ахалхъеу, яшуагъэ къагъакло

лым фэшүу шуашэ фадыни альэкиштэгъэ — зэралоу, алал дышье къыпзыштэгъэ. Аужыпкъэм, ящыгъу-пластикъе халэхэу, яшхын шылээ ыашыгъир эхэр ытхыгъецаугъэх. Цыфыгъэмэ намысымрэ афэлсэусэу, цыфыпсэм фэгүлэхэу, ау ягуэгъу тхъаусыхъеэлкэ лыхэм агу амыулеу, лушигъэмрэ гульйтээрэ ягъуа зэу, бзылъфыгъэмэ яшынгэгъуу, хъульфыгъеу зэфилхэрэмэ азыфагу яшхъатехо радзэу, щылакъир зэрагъэдэхэним дэмышхъахыжхъеу, шырынхъеу, іэдэххэу, гъэшлэн унэгъо къинигъор аплэлүү ильэу далъашьтэгъэх.

НЫМ ИГИМН

«Шыу закъом» щыщ пычыгъу

Ерстэм янэ, зэрянэу, шуу зэрильэгъурэм имызакъо, ицыфыгъэки лытэлтиягъе фырил. Арэу зыхыгъэр илъипкъ иуцуу, ыгурэ шыхъхэрэ зэгъусэу зыхыгъэр ары нылэп. Адыгэмэ «Бзылъфыгъе дэгъу» зыфалорэм къыкырэр къынгурлоу зыхыгъэр ары. Щылгъэх аш фэдэ адигэ бзылъфыгъэхэр бзылъфыгъэ шүгъэу фальэтэурэр зэфэхъысигъеу пюми хүнэу, ахэльэу. Щылгъэх къин зэпышшэу, пийхэр къятеоу

зэо бэлах мыухыжэу зыхыгъэхэм афимыкъеу, щэлгъэшхорэ псэемыблэжыгъэрэлкэ бын унагъор къэзүхумэштэгъэхэр ахэр арыгъэ. Щэу къызүамыгъээзу, анэпсре ятхъаусыхэрэ агъэбильтээ, щылгъэх мээхэр къэзигъэнэфэу, гушуацьорэ тхъээто тэлклирэ ябынмэ языгъэгъотыштэгъэри ахэр арыгъэ. Шэнышуа гъэм игоулын цыфмэ арагъэлэгъэштэгъэ, посэлье дахэм илэшүүлии цыфмэ агуалхъэштэгъэ, гүүшээ дысым иулагын къешэлгыгъэхэр шаухумэштэгъэх.

Лыимэ акоогуу зыкъыкуу мыгъэштэ, аш фэдэ бзылъфыгъэ дэгүхэм яшы, яцыфыгъэ зэхэшшыкы чылэ юфхэми ахалхъеу, яшуагъэ къагъакло

Спортымрэ пүнүгъэмрэ

ДОСААФ-р язэхэцаку

Физкультурникым и Мафэ игъэкютыгъэу Адыгэ Республикэм щыхагъунэфыкыыгь. Спорт зэнэ-кьюкъухэр, ДОСААФ-м икъэгъэльэгъонхэр, зэйукъегъухэр зэхашагъэх. Мые��опэ къэлэ парк дэхъанэр мэфэкъым диштэу агъэкъэрэгъагь. Машина зэфэшхъафхэр, мотоциклхэр, күшхъе-фачъехэр, спорт щэрыоным епхыгъэ Іашэхэр, фэшхъафхэри къышагъэльэгъуагъэх. Кэлэцыкъухэр, ныбжыкъехэр ашогъешэгъонуу пкыгъохэм яплыгъэх, күулыкъушэхэм къяуатэхэрэм ядэгүгъэх.

Урысъем и ДОСААФ ику-тамэу Адыгэ Республикэм щы-иам илашээ Барцо Тимур зэх-хэм хэлажэхэрэм къафэг-шугаагь. Аш игушыгъэ къыз-рэшхигъэштигъэу, ДОСААФ-м пшээриль шхъалэу илагъэр, тапэки илэштир патриотическе пүнүгъээр, ныбжыкъехэр дээ күулыкъум фэгъэхъазырыгъенхэрэй.

Ильэс 90-рэ хъугъэ

Урысъем и ДОСААФ джащ фэдиз ыныбжь. ДОСААФ-м 2017-рэ ильэсем зэхишэрэ юфтэхъабзэхэр юбилеим фэгъэхъы-

гъэх. Республикэм и ДОСААФ икуулыкъушэу Ирина Манчен-

кэр 1920-рэ ильэсхэм къера-лыгъом икъеухъумэн, игъэптиэн

щыпсэухэрэм ашогъешэгъоных.

Олимпиадэ джэгунхэм, дуна-им, Европэм ячемпионхэр Адыгэ Республика щагъеса-гъэх.

Клубэу «Вертикаль» пат-риотическэ пүнүгъэмкэ хэгъэгу зэнэкьюкъухэм ахэлажээ. Кырым щыкъогъэ зэйукъегъухэм хагъеунэфыкыре чыпэр къа-щыдихыгь. «Вертикаль» ипа-щэу, офицерэу Юрий Шестаковыим зэрильтэрэмкэ, ныб-жыкъехэм ялэпээсэныгъэ хаг-хъяло, дээм къулыкъур ща-хыным фэхъазырых.

Общественнэ организациеу ДОСААФ-м ильэс 18 зыныбжь-хэр аштэх. ДОСААФ-м хэхьа-гъехэм афэгушуагъэх, пэублэ организациехэр кэу зэрэзэх-шагъехэр зэйукъэм къышауагъ.

Афэгушуагъэх

Хэгъэгү, дунээ зэнэкьюкъу-хэм щытхууцэхэр къащидэзы-хыгъехэм Барцо Тимур афэг-шугаагь, шхъафтынхэр ариты-жыгъэх. Адыгэ Республикэм, Урысъем, ДОСААФ-м ябыракъ-хэр агъэбайбатхээ ныбжыкъех-хэр пчэгум къихъагъэх, нэпэ-элтэх сурэтхэр атырахыгъэх.

Мые��уапэ икэлээджаклоу Захар Осмоловскэр мотокрос-сымкэ Урысъем, дунаим зэн-нэкьюкъухэм дышэ медальхэр къащидихыгъэх. З. Ос-моловскэр икэлээгэаджэхэм, ныбджэгъухэм, зэхэшаклохэм афэраз. Мотокrossыр зэрэ-шогъешэгъонир къытфилотагь.

Мэфэкъ иофхъабзэм чанэу хэлэжьагъэ Артур Бабенкэр, Анжела Ткаченкэр, Владислав Новарчук, Шхъакъэ Султан, нэмыкъхэри. Концертим ордхэр къыщызыуагъэмэ ашыщэу Быщтэко Рузанэ мэфэкъим игуапэу хэлэжьагь. Пчыхъэзэхъял энбгырабэ еллтыгь.

Адьгейм испорт

Адыгэ Республикэм спорт льэпкэ 75-м нахыбэкэ зэнэкьюкъухэр щызэхашэх. Бэ-нэкъе льэпкэ 16 щыпыльых. Футбол, баскетбол, волейбол, гандбол, шахмат щешэх. Күшхъефэчэ спортыр, мотоспортыр, нэмькъхэри республикэм

Сурэтхэр зэхахъэм къыщытетхыгъэх.

Нэкүубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Дзюдо

Аужырэ упльэкъунхэр

Урысъем дзюдомкэ итурнирэу Щэрдже-скъялэ щыкъуагъэм Адыгэ Республикэм ибэнаклохэм медалинту къышахыгъ.

Хэгъэгум изэнэкьюкъоу Налщык щызэхашэштэхим хэлэжьэштхэмкэ зэйукъегъур упльэкъун дэгъу афэхъуугь.

Килограмм 60-м нэс къэзышэчийхэрэм якуп Дэхъу Азэмэт ятлонэрэ чыпэр къышихыгъ, Pashio Алый ящэнэрэ хъугъэх. Күнүкъ Бис-лъян, кг 66-рэ, яблэнэрэ чыпэр къыфагъэшьошагь. Тулперэ Айдэмэр, кг 81-рэ, Ингъуш Владимир, кг 90-рэ, я 5-рэ чыпэрэхэр къахыгъэх.

Адыгэ Республикэм дзюдомкэ ихэшыпкыгъэ команде итренер шхъалэу Бастэ Сэлым къыз-рэтиуагъэу, Ынгиго мазэм и 15 — 20-м Урысъем дзюдомкэ изэнэкьюкъу Налщик щызэхашэштэх. Ильэс 18-м зыныбжь къехъугъэхэр алырэгъум щыбэнэштэх. Адыгейм щыщ спортсми 9 зэнэкьюкъум хэлэжьэштэх.

■ Редактор шхъаэхэр:

ДЭРБЭ Тимур Хъешүцэ Мухъэмэд ТХЬАГЬЭПСЭУ Уцужыкъу

■ Зэхээзьщагъээр:

Адыгэ Республикэм льэпкэ юф-хэмкэ, Ыкъыб къэрэлхэм ашып-суро тильэпкъэгъухэм адиряэ зээхынгъэхэмкэ ыкъи къэбар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

■ Зышаушыхъатыгъэр:

Урысөм Федерацием хэутын юф-хэмкэ, телерадиокъятынхэмкэ ыкъи залыгыссыкэ амалхэмкэ и Министерстве и Темир-Кавказ чыпэр гъэйорышлал, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ 9ТУ23-00916

■ Зышыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мые��уапэ, ур. Первомайскэр, 197. Къ. Мые��уапэ, ур. Пионерскэр, 268

■ Редакциер зыдэшыгъэр:

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редак-тор шхъаэм игуадэ — 52-49-44, пшъэдэ-кыжь зыкъырэ секретарыр — 52-16-77. E-mail: adygvoice@mail.ru

■ Пчыагъэр 4352

Индексхэр

52161

52162

Зак. 2553